

Τοποθέτηση Γ. Χριστοδούλου

Κατά τη δική μου εκτίμηση ήταν ένα γόνιμο διήμερο, κατά το οποίο, όσο και αν είχε ασχοληθεί κανείς με τον Κηφισό, είτε επιστημονικά στο πλαίσιο της ειδικότητάς του, είτε από διοικητικές θέσεις, είτε και ως απλός πολίτης, είμαι βέβαιος ότι έμαθε κάτι περισσότερο από όσα γνώριζε. Τα συμπεράσματα που διαβάστηκαν είναι σε γενικές γραμμές αντιπροσωπευτικά των συζητήσεων, ίσως χρειάζονται μικροσυμπληρώσεις.

Θα πρέπει να πώ κατ' αρχήν ότι είναι εύκολο αλλά και άδικο να κρίνουμε και να επικρίνουμε με τα σημερινά δεδομένα ταπραχθέντα πριν από 50 και πλέον χρόνια. Οι εκάστοτε συνθήκες και οι προτεραιότητες αλλάζουν και θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Ας θυμηθούμε π.χ. τη μεγάλη ρύπανση του Τάμεση και την αιθαλομίχλη στο Λονδίνο. Σήμερα στην Κίνα η ατμοσφαιρική ρύπανση είναι απερίγραπτη, αλλά ουδείς ενδιαφέρεται καθώς προέχει το μεροκάματο. Τηρουμένων των αναλογιών, περάσαμε και μείς μια τέτοια φάση. Με την Μικρασιατική καταστροφή, τους πρόσφυγες, την κατοχή και εμφύλιο, την εσωτερική μετανάστευση, υπήρξαν προβλήματα επιβίωσης που έθεσαν, καλώς ή κακώς, το φυσικό περιβάλλον σε δεύτερη μοίρα.

Παρόλο που οι συνθήκες πλέον έχουν αλλάξει, έχουμε περάσει στη φάση της απληστίας, όπου στο όνομα του (κακώς νοούμενου) «συμφέροντος» εξακολουθούμε να καταστρέφουμε το περιβάλλον, και αυτό όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε παγκόσμια κλίμακα, και μάλιστα με προεξάρχοντες τους ισχυρούς.

Η ανάδειξη της προστασίας του περιβάλλοντος ως πρώτης προτεραιότητας δεν είναι πάντως μόνο θέμα της πολιτείας ή των τοπικών αρχών, αλλά γενικότερης στάσης και νοοτροπίας του καθενός, που δεν θα πρέπει πια να βλέπει το ρέμα ως εύκολο μέρος απόρριψης μπάζων και σκουπιδιών ή πρόσφορο έδαφος για καταπάτηση και αυθαίρετη δόμηση. Πιστεύω ότι εκδηλώσεις όπως η σημερινή και άλλες ανάλογες πρωτοβουλίες δημιουργούν σταδιακά μια κρίσιμη μάζα ευαισθητοποίησης της κοινωνίας απέναντι στα ρέματα και στο περιβάλλον γενικότερα.

Προκειμένου ειδικότερα για τον Κηφισό, για να είμαστε αποτελεσματικοί, νομίζω ότι πρέπει να διακρίνουμε τα δύο τμήματα:

(α) Για τον άνω ρού, που όπως έδειξαν οι περιβαλλοντολόγοι είναι ακόμη σε αρκετά καλή κατάσταση, πρώτη και άμεση προτεραιότητα πρέπει να είναι η διαφύλαξη και βελτίωση του περιβάλλοντος, με οριοθέτηση, προστασία από τη ρύπανση, απομάκρυνση των αυθαιρέτων, αναπλάσεις και ανάδειξη του ευρύτερου χώρου, με στόχο το επίμηκες πάρκο των 12000 στρεμμάτων που έχει προτείνει ο Οργανισμός Αθήνας. Και για να επεκτείνω αυτή την ιδέα, ας λάβουμε υπόψη ότι ο άνω ρούς του Κηφισού γειτνιάζει με το Κτήμα Τατοΐου, μια έκταση 42000 στρεμμάτων που εν μέρει ανήκει στον πυρήνα του Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας, αλλά σημαντικό τμήμα του είναι πεδινό / ημιορεινό και πολλοί το επιβουλεύονται, αν και ανήκει στο Δημόσιο. Θεωρώ ότι κάλλιστα μπορεί το Κτήμα να συναποτελέσει με τον Κηφισό ένα πνεύμονα πρασίνου και αναψυχής για την Αθήνα, αφού είναι ίσως η τελευταία μεγάλη έκταση του Λεκανοπεδίου που μπορεί να έχει αυτόν τον ρόλο.

(β) Για τον κάτω ρού, θα πρέπει οπωσδήποτε να αντιμετωπιστεί άμεσα το πρόβλημα της ρύπανσης με έλεγχο των εισροών από ανάντη και των τοπικών πηγών, καθώς και η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί από τα στάσιμα νερά λόγω της εκβάθυνσης του ποταμού.

Παράλληλα με τις άμεσες παρεμβάσεις, είναι αναγκαία, όπως επανειλημμένα τονίστηκε, η έναρξη προγράμματος συγκέντρωσης στοιχείων υδρολογικών, υδραυλικών, ποιοτικών παραμέτρων κλπ, με επιτόπου μετρήσεις και επικαιροποίηση παλαιότερων δεδομένων, καθώς και η ευρεία δημοσιοποίηση αυτών, ώστε κάθε μελλοντικός σχεδιασμός να βασίζεται σε αξιόπιστα στοιχεία.

Ας ευχηθούμε τέλος, στο απώτερο μέλλον, όταν πλέον τα εγγόνια μας θα έχουν βρει άλλα μέσα μετακίνησης και δεν θα χρειάζονται μεγάλοι δρόμοι για τα αυτοκίνητα, να απομακρυνθούν αυτές οι ακαλαίσθητες κατασκευές πάνω από τον Κηφισό, όπως έγινε στη Σεούλ, και να έχει και πάλι η Αθήνα το ποτάμι της, όπως άλλες Ευρωπαϊκές πόλεις.